

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΟΤΕΜΑΧΙΟΥ 2 ΣΤΟ ΙΟΝΙΟ

Εισαγωγή:

Ο προοδευτικός αποκλεισμός των εισαγωγών ρωσικών υδρογονανθράκων που δημιούργησε ο πόλεμος στην Ουκρανία, οδήγησε στην στρατηγική αναβάθμιση του ενεργειακού δυναμικού της Μεσογείου καθώς και των οδών προώθησης αυτών στις χώρες της Ευρώπης.

Οι πρόσφατες ανακαλύψεις μεγάλων κοιτασμάτων στο Ισραήλ, στην Κύπρο στην Αίγυπτο, αλλά και οι προβλεπόμενες στην Ελλάδα και Λιβύη, έστρεψαν το ενδιαφέρον των μεγάλων πετρελαϊκών εταιριών στη περιοχή για την αξιοποίηση και την μεταφορά τους.

Ενώ πριν η Ελλάδα αγωνιζόταν να μεταβεί γρήγορα στην πράσινη ανάπτυξη με αξιοποίηση των ΑΠΕ, το νέο διεθνές ενδιαφέρον για υδρογονάνθρακες την μεταμόρφωσε σε μια πολύφερνη νύφη, και κολοσσοί όπως η Exxon Mobil και η Chevron έτρεξαν να υποβάλλουν τα διαπιστευτήρια τους.

Η πρόσφατη σύναξη της P-TEC με την παρουσία Αμερικανών αλλά και Ευρωπαίων υπουργών και σημαντικών επιχειρηματικών παραγόντων επιβεβαίωσαν το αυξανόμενο ενδιαφέρον¹.

Εκτός της μεταφοράς του αμερικανικού LNG προς τα Ευρωπαϊκά κέντρα κατανάλωσης, αναδύθηκε ξαφνικά η σπουδαιότητα του θαλασσοτεμαχίου 2, που η πρόσφατη είσοδος της Exxon Mobil στο συνεργατικό σχήμα, αναζωπύρωσε το ενδιαφέρον για την επιτάχυνση μιας πρώτης θαλάσσιας γεώτρησης στο Ιόνιο μετά από 40 χρόνια (σχ.1 – κόκκινος κύκλος).

¹ <https://www.amcham.gr/uncategorized/p-tec-partnership-for-transatlantic-energy-cooperation/>

Σχήμα 1: Θέση θαλασσοτεμαχίου 2 στην προκήρυξη του 2014

Θα ήταν χρήσιμο συνεπώς να απαντήσουμε στην ερώτηση: Γιατί το θαλασσοτεμάχιο 2;

Ανάπτυξη :

Το θαλασσοτεμάχιο 2, όπως φαίνεται στον συνημμένο χάρτη βρίσκεται δυτικά της Κέρκυρας και σε απόσταση 30 περίπου ναυτικών μιλίων από αυτήν (σχ.1).

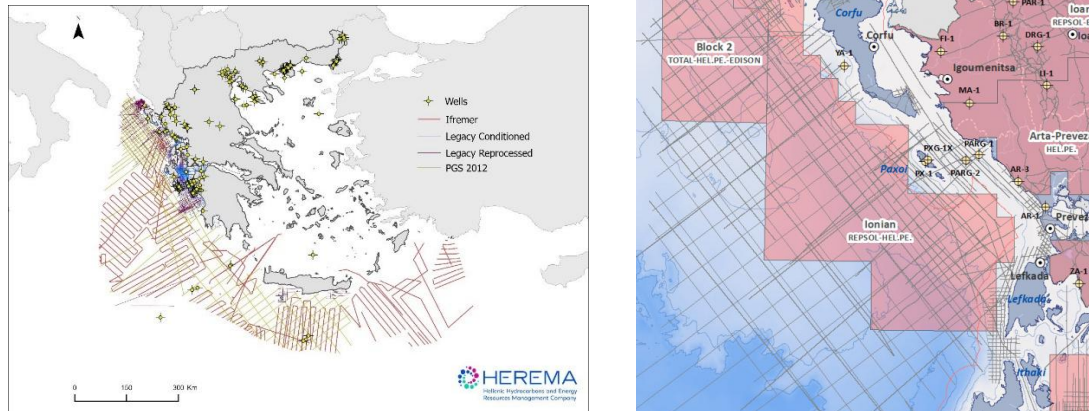
Το δυτικό του όριο συμπίπτει με την γραμμή οριοθέτησης ΑΟΖ με την Ιταλία που έγινε το 2020 και έχει εμβαδόν 2.422 τετρ. χλμ.

Απετέλεσε ένα από τα 20 θαλασσοτεμάχια που προκηρύχθηκαν το 2014 στο Ιόνιο και κατοχυρώθηκε τον Μάρτιο του 2018 σε κοινοπραξία των εταιριών Total (50%), Edison (25%) και ΕΛ.ΠΕ. (25%).

Το 2020 η εταιρία Total αποφάσισε να αποχωρήσει και το ποσοστό της εξαγόρασε η Energean. Το 2021, χωρίς να έχει γίνει ουσιαστική ερευνητική πρόοδος, η Energean αγόρασε το ποσοστό της Edison και με τον τρόπο αυτό η μερίδια των ποσοστών διαμορφώθηκαν στο 75% η Energean και 25% η Helleniq Energy².

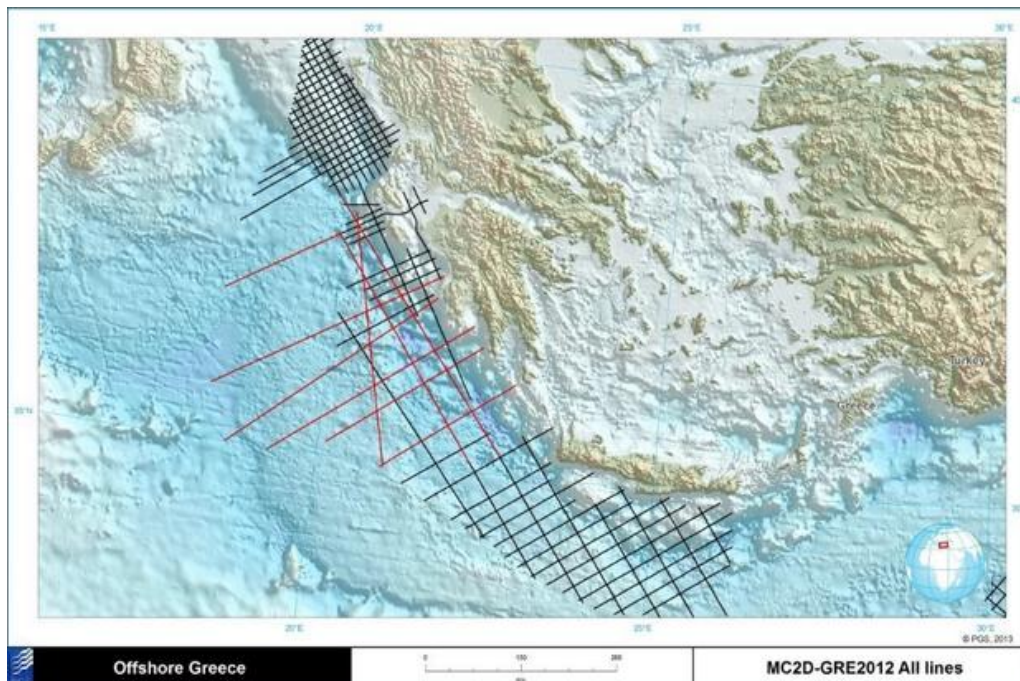
² <https://neostrategy.gr/ta-paramythia-gia-to-oikopedo-2-sto-ionio/>

Στη περιοχή του Ιονίου είχε γίνει από το 1980 και παλαιότερα πληθώρα σεισμικών ερευνών (σχ.2), με πολλές σεισμικές γραμμές να εμπεριέχονται και στο θαλασσοτεμάχιο 2, προσφέροντας σημαντικές πληροφορίες για την γεωλογική διαστρωμάτωση της περιοχής.

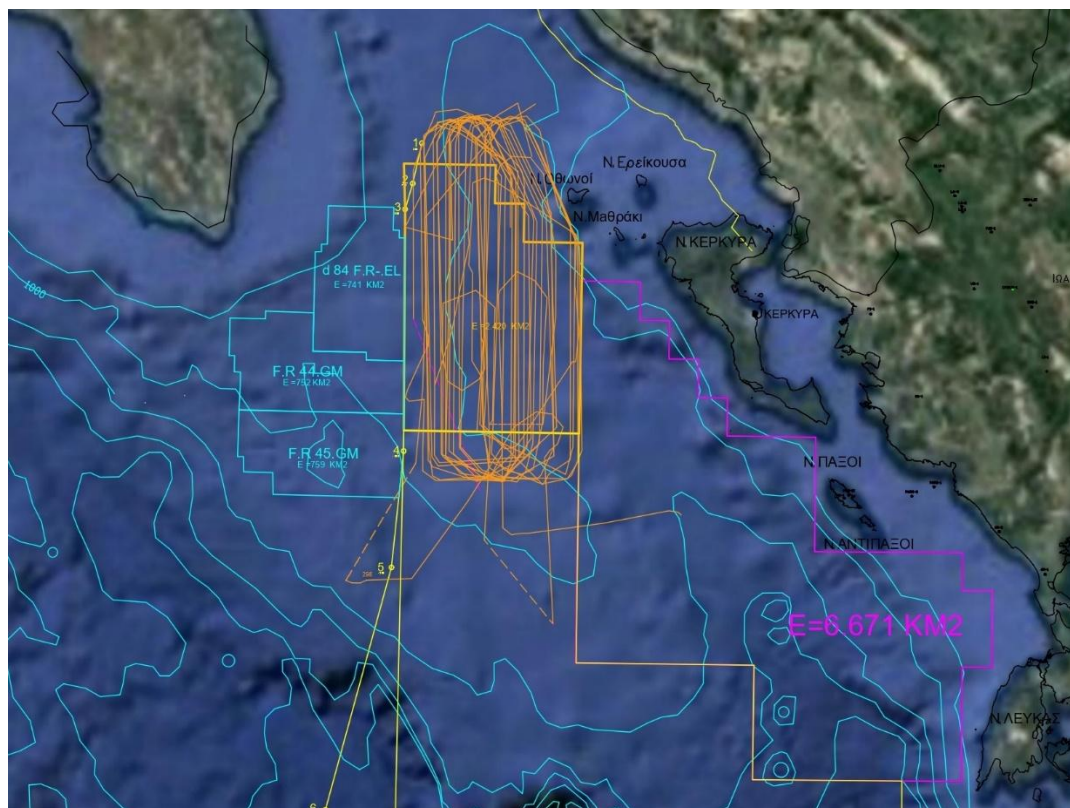
Σχήμα 2: Παλαιότερα σεισμικά στην περιοχή του Ιονίου και νότια της Κρήτης

Παράλληλα το 2013 η εταιρία PGS, διεξήγαγε σεισμική έρευνα σε μια ευρύτερη περιοχή του Ιονίου εμβαδού 225.000 τετρ. χλμ. (σχ.3) με διαφορετικές πυκνότητες σεισμικών γραμμών ανάλογα με τις περιοχές ενδιαφέροντος. Η έρευνα αυτή πλούτισε με νέα και ακριβέστερα γεωμορφολογικά στοιχεία, ιδιαίτερα στην περιοχή του θαλασσοτεμαχίου 2 (σχ.3) .

Σχήμα 3: Σεισμική έρευνα της PGS το 2013

Ο πλούτος αυτών των αρχικών δεδομένων ήταν η θρυαλλίδα που ώθησε την Energean να προχωρήσει το 2023 σε μια νέα σεισμική έρευνα τριών διαστάσεων έκτασης 2.244 τετρ. χλμ. στην περιοχή του θαλασσοτεμαχίου (σχ.4), εκδηλώνοντας το ενδιαφέρον της και την πρόθεση της για περαιτέρω αξιοποίηση.

Σχήμα 4: Σεισμικά τριών διαστάσεων (3D) από την Energean στο θαλασσοτεμάχιο 2

Μετά και την παρέλευση του αποδεκτού χρόνου επεξεργασίας των συλλεγέντων πληροφοριών, ακολούθησε ένα διάστημα αδράνειας, που από δημοσιογραφικές πληροφορίες προέκυπτε, ότι η καθυστέρηση οφειλόταν στο ότι η εταιρία αναζητούσε κάποιον συνεταίρο, για να αναλάβουν από κοινού τα κοστοβόρα έξοδα μιας γεώτρησης και πιθανώς την περαιτέρω ανάπτυξη³.

Και ενώ η επιστημονική κοινότητα ανέμενε με τις εργασίες του P-TEC να ανακοινωθούν τα επόμενα βήματα για την πιθανή γεώτρηση και αξιοποίηση των θαλασσοτεμαχίων που είχε η Εχχη Mobil δυτικά και νοτιοδυτικά της Κρήτης, ξαφνικά ανακοινώθηκε ότι:

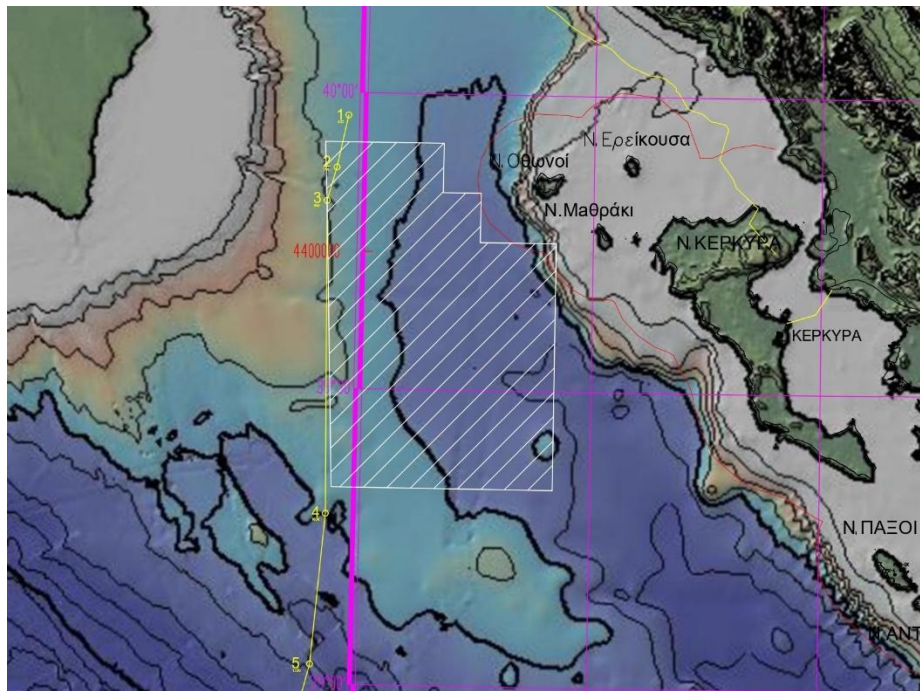
³ <https://energypress.gr/news/i-energean-anazitei-etairo-gia-oikopedo-2-sto-ionio>

1. Η Exxon Mobil εισέρχεται σαν συνεταίρος στο οικόπεδο 2 και λαμβάνει ένα ποσοστό 60 % που παραχωρήθηκε από την Energean 45 % και από την Helleniq 15%, διαμορφώνοντας την νέα ποσοστιαία συμμετοχή ως εξής: Exxon Mobil 60%, Energean 30%, Helleniq 10% .
2. Εκτός απροόπτου η γεώτρηση στην περιοχή αυτή θα πραγματοποιηθεί στο τέλος του 2026 ή στις αρχές του 2027⁴.

Θα ήταν χρήσιμο να εξετάσουμε το γιατί επελέγη το 2 και τι συνέπειες μπορεί να έχει ο νέος προγραμματισμός.

- Οι πετρελαϊκές εταιρίες όταν θέλουν να αναπτύξουν μια πετρελαιοπιθανή περιοχή, ενδιαφέρονται για πολιτική σταθερότητα, για καθαρούς τίτλους ιδιοκτησίας του θαλασσοτεμαχίου, για υπάρχουσες υποδομές υποστήριξης. Το γεγονός ότι το θαλασσοτεμάχιο 2 βρίσκεται σε οριοθετημένη Ελληνική ΑΟΖ, καλύπτοντας τις βασικές απαιτήσεις, ενισχύει το ενδιαφέρον γι' αυτό.
- Τα μικρότερα βάθη θάλασσας (τα ανακοινωθέντα περίπου 850 μέτρα) και κατά συνέπεια τα μικρότερα κόστη γεώτρησης, φαίνεται να συνέβαλλαν επίσης στην απόφαση. Το σχήμα 5 δείχνει την βυθομετρία της περιοχής (ισοβαθείς ανα 200 μέτρα και οι bold ανά 1000 μέτρα)

⁴ <https://www.kathimerini.gr/economy/563906380/ti-simatodotei-i-eisodos-tis-exxon-mobil-sto-oikopedo-2-i-symfonia-kai-to-chronodiagramma/>

Σχήμα 5: Βυθομετρία της περιοχής (ανά 200 μ./bold ανά 1000 μ.) Με μωβ χρώμα κάναβος συντεταγμένων.

- Οι συνέργειες με τα συνορεύοντα θαλασσοτεμάχια της Ιταλίας d 84 F.R-EL, F.R 44. GM, F.R 45. GM, δημιουργούν προοπτικές ευρύτερων εκμεταλλεύσεων, με το δεδομένο ότι σύμφωνα με πληροφορίες, ήδη η μία εκ των εταιριών (Energean) έχει ήδη ανανεώσει την συμμετοχή της σε αυτά (σχ.6).

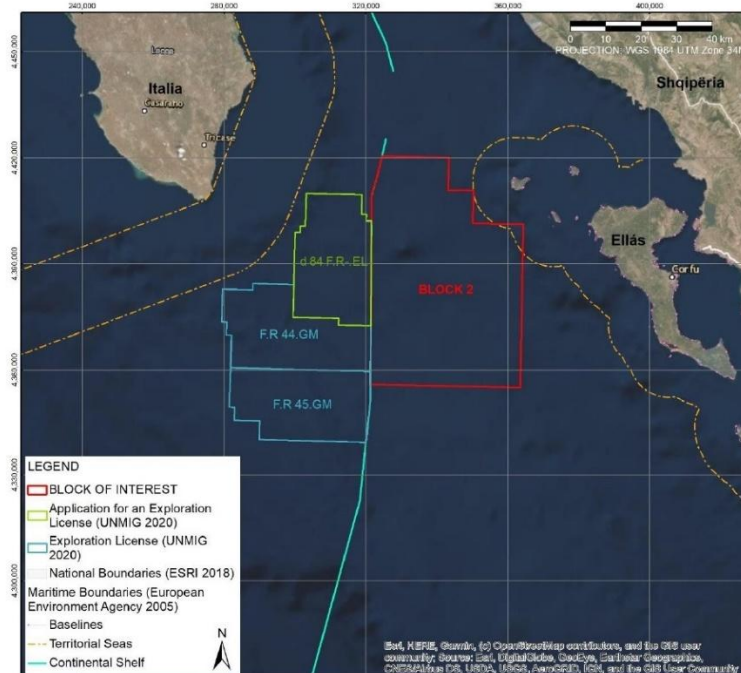
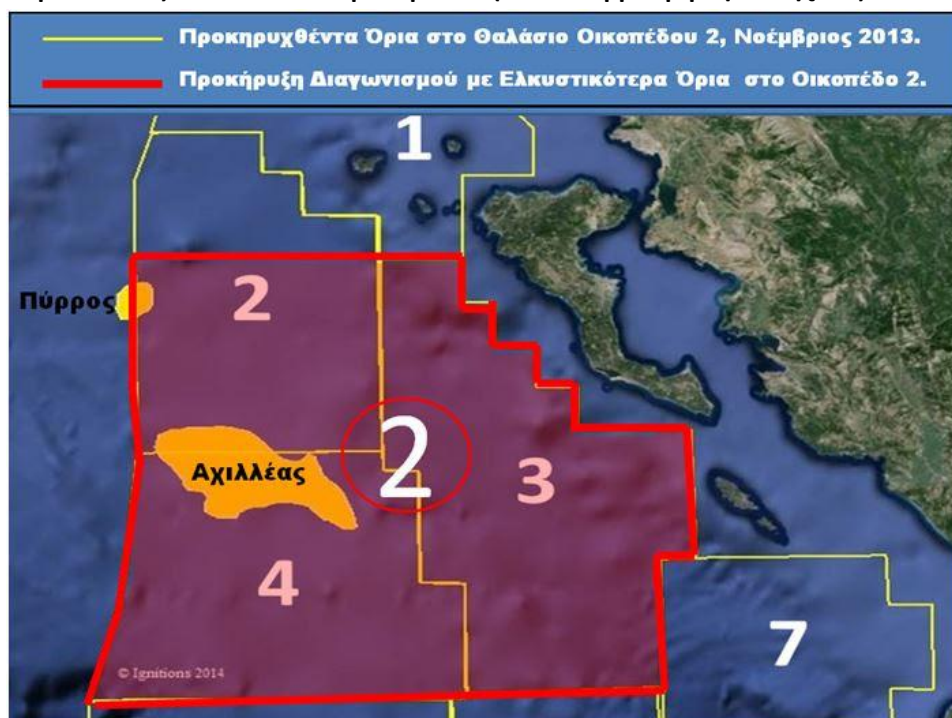

Figure 5.5: Offshore Exploration Blocks located in the Continental Shelf Area under the Jurisdiction of the Republic of Italy (RINA Consulting, 2020)

Σχήμα 6: Γειτνιάζουσες παραχωρήσεις στην Ιταλική ΑΟΖ, του θαλασσοτεμαχίου 2

- Οι μικρότερες αποστάσεις με λιμάνια εφοδιασμού αλλά και οι πιθανές αναπτύξεις αγωγών προώθησης των πιθανών ανακαλύψεων αέριων υδρογονανθράκων δημιουργεί ακόμη μια θετική παράμετρο (Ηγουμενίτσα, Πρέβεζα, Αστακός αλλά και η Πάτρα).
- Σε παλαιότερες επεξεργασίες υπαρχόντων σεισμικών ερευνών στην περιοχή είχαν εντοπιστεί δύο πετρελαιοπιθανές περιοχές με τις ονομασίες “Πύρρος” και “Αχιλλέας” στο όριο της ΑΟΖ με την Ιταλία και σε στενή επαφή με το θαλασσοτεμάχιο 2⁵. Το γεγονός αυτό ενισχύει το ενδιαφέρον αλλά και την πιθανότητα η σχεδιαζόμενη γεώτρηση από την κοινοπραξία το 2027 που έχει ήδη λάβει την ονομασία «Ασωπός 1» να εστιάζεται στα δυτικά και νοτιοδυτικά του θαλασσοτεμαχίου. Το ίδιο προκύπτει από την εξέταση της βυθομετρίας, δεδομένου ότι τα εξαγγελθέντα 850 μέτρα της αναμενομένης γεώτρησης βρίσκονται ανατολικά της ισοβαθούς των 1000 μέτρων (bold γραμμή – σχ. 5).

Σχήμα 7: Παλαιότερες πετρελαιοπιθανές περιοχές “Πύρρος” και “Αχιλλέας”

⁵<https://energypress.gr/news/i-symvasi-tis-koinopraxias-sto-thalassio-oikopedo-2-kai-mellon-ton-ellinikon-ydrogonanthrakon>

- Θέματα που έχουν να κάνουν με την γενικότερη στρατηγική της Exxon Mobil κυρίως, λόγω της συμμετοχής της και σε άλλα θαλασσοτεμάχια της Ελλάδας, της Κύπρου αλλά και της Λιβύης

Ένα γεγονός που πιθανόν να έχει ουσιαστικές επιπτώσεις από την ενεργοποίηση του θαλασσοτεμαχίου 2, είναι η ανακάλυψη η όχι κοιτασμάτων υδρογονανθράκων σε αυτό. Σε αρνητική περίπτωση, αυτό θα έχει και μια επίπτωση στη αξιακή υποβάθμιση του Ιονίου με πιθανές συνέπειες στους μελλοντικούς προγραμματισμούς της Exxon και Chevron αλλά και στην μελλοντική συμμετοχή άλλων πετρελαϊκών εταιριών. Τα οφέλη βέβαια θα είναι σημαντικά σε περίπτωση ανακάλυψης σημαντικών ποσοτήτων που θα λειτουργήσουν σαν μοχλοί υπεραξίας για όλη την περιοχή.

Στο Ελληνικό κράτος εναπόκειται να διαφυλάξει με φρόνηση και υπευθυνότητα αυτήν την ευνοϊκή συγκυρία, να αποφύγει τις παλινωδίες του παρελθόντος, να εκτονώσει τις αντιδράσεις των περιβαλλοντικών και άλλων οργανώσεων επιβάλλοντας και παρακολουθώντας τους αυστηρούς περιβαλλοντικούς όρους που ήδη ισχύουν, να βοηθήσει στην επιτάχυνση των συντάξεων και εγκρίσεων των απαιτούμενων περιβαλλοντικών μελετών , να αποτρέψει τις καθυστερήσεις από πιθανές δικαστικές περιπέτειες και να παραχωρήσει λιμάνι υποστήριξης στις σχεδιαζόμενες δραστηριότητες.

Το δόγμα “drill baby drill”, που ο αμερικανικός παράγοντας κατέστησε αναπάντεχα επίκαιρο, ίσως μεταλλασσόμενο στην Ελληνική συγκυρία θα πρέπει να είναι για εμάς “ think baby think”, ώστε μελλοντικά να απολαύσουμε τα οφέλη που θα προκύψουν από την συνετή διαχείριση.

Το διακύβευμα είναι πραγματικά σημαντικό. Η Ελλάδα έχει να κάνει θαλάσσιες γεωτρήσεις στη περιοχή του Ιονίου από το 1981, όταν ανακαλύφθηκε το μικρό και αναξιοποίητο ακόμη κοίτασμα του Κατακόλου. Η παρουσία της Exxon Mobil ενισχύει τις Ελληνικές προσπάθειες, τα σημαντικά γεωλογικά ευρήματα

από τις πρόσφατες αλλά και παλαιότερες σεισμικά, παρά το αναφερόμενο μεγάλο ρίσκο 15%-18%, τροφοδοτούν τις ελπίδες για την ανακάλυψη υδρογονανθράκων και τις μεταλλάσσουν σε πιθανές βεβαιότητες.

Λεόντιος Πορτοκαλάκης
Τοπογράφος Μηχ. , M. Sc.
Μέλος του Δ.Σ του ΕΛΙΣΜΕ